

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAYINLARI 30
İlahiyat Serisi: 28

HADİS-1

Editör: Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ

Yazarlar:

Prof. Dr. H. Musa BAĞCI

Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM

Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ

Proje Editörü: Prof. Dr. Murat DEMİRKOL

Kapak ve Mizanpaj: TAVOOS

Baskı ve Cilt:

ANKARA ÖZGÜR MATBAACILIKBASIM YAYIN DAĞITIM SAN. TİC. A. Ş.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0312.385 70 77 (Sertifika No: 46821)

2. Baskı: Kasım 2020 (1.000 adet)

ISBN: 978-625-44435-1-0

FCR Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No:14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA

Tel: (0 312) 310 08 60 - Fax: (0 312) 311 47 89 - E-mail: fcr@fcr.com.tr

© FCR Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti. (Sertifika no: 13178)

Bu kitaptaki yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

B
BİLAY

BİLİMSEL ARAŞTIRMA YAYINLARI

www.bilay.net info@bilay.net

EDİTÖR
DOÇ. DR. HÜSEYİN AKYÜZ

Hadis-1

İlahiyat

Prof. Dr. Hacı Musa BAĞCI

1965'te Yozgat-Yenifakılı-Bektaşlı kasabasında doğdu. 1990 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Aynı tarihte yüksek lisansa başladı ve 1993 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *Hadislere Göre Kader Problemi* isimli teziyle yüksek lisansını, 1999 yılında da aynı enstitüde *Hz. Peygamber'in Beşeri Yönü* adlı teziyle doktora programını bitirerek doktor unvanını aldı. Doktora esnasında 1995 yılında Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak başladı. 2000 yılı Ocak ayında da aynı fakültede aynı anabilim dalına yardımcı doçent olarak atandı. 2005 yılında *Hadis Rivayetinde Sahabenin Kavrama ve Nakletme Sorunu* adlı eseri başta olmak üzere yaptığı diğer çalışmalar nedeniyle doçentlik unvanını aldı. 2010 yılında *Popüler Dinî Kaynaklarda Peygamber Tasavvuru* adlı profesörlük takdim tezi ve diğer çalışmalarından ötürü profesörlük unvanına layık görüldü. Hâlen bu fakültede öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Evli ve Nazife Kübra, Ali ve Zeynep Serra adlarında üç çocuk babasıdır.

Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM

1964 yılında Bayburt'ta doğdu. 1987 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. 1990 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hadis Ana Bilim Dalında *Darimi ve Sünen'i* isimli teziyle yüksek lisansını, 1996 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hadis Ana Bilim Dalında *Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları* isimli teziyle de doktorasını tamamladı. 1997 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Ana Bilim Dalına yardımcı doçent olarak atandı. 2006 yılında doçent, 2011 yılında profesör oldu. Hâlen Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ

Akçaabat'ta doğdu (1973). Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi (1993). Aynı üniversiteye bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Hadis Anabilim Dalında *Demiri ve Hayâtu'l-Hayevân adlı Eseri Işığında Hadis Anlayışı* isimli teziyle yüksek lisansını tamamladı (1997). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Hadis Anabilim Dalında *el-Câhız'ın Sünnet/Hadis Anlayışı* adlı teziyle doktorasını tamamladı (2004). Artvin Çoruh Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümüne öğretim üyesi olarak atandı (2010). Aynı bölümde 3 yıl süreyle bölüm başkanlığı yaptıktan sonra Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesine atandı (2013). Bu üniversitede 4 yıl çalıştıktan sonra Gazi Üniversitesi Polatlı İlahiyat Fakültesine atandı (2017). 18 Mayıs 2018 tarihinde ise bu üniversitenin ikiye bölünmesi nedeniyle Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesine resen atandı (2018). Hâlen aynı üniversitenin İslami İlimler Fakültesinin Temel İslam Bilimleri Hadis Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Arapça ve İngilizce bilmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ÖN SÖZ	9
---------------------	----------

BİRİNCİ BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER VE HADİS / Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM	13
1.1. Peygamberlik Makamı	15
1.2. Hz. Peygamber'in Bilgi Kaynakları	18
1.3. Hz. Peygamber'in Dindeki Konumu.....	19
2. Hadis ve Sünnetin Anlaşılması.....	23
2.1. Hadis Şerhlerinin Ortaya Çıkışı.....	23
2.2. Hadisin Anlaşılmasında Uyulması Gereken Temel İlke ve Esaslar	26

İKİNCİ BÖLÜM

KİŞİLİK VE KARAKTER EĞİTİMİ / Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ	35
1. İhlâs ve Niyet	39
1.1. İhlâs, Yüce Allah İçin Samimiyettir	41
1.2. Ameller Niyetlere Göredir	43
2. Tövbe.....	51
2.1. Hz. Peygamber Çokça Tövbe ve İstiğfar Ederdi.....	53
2.2. Tövbe Müslümanın Yenilenme ve Temizlenme İmkânıdır	55
3. Sabır	57
3.1. Sabır Bir Işıktır	60
3.2. Sabır Her Türlü Musibete Göğüs Gerebilmektir	63
4. Doğru Sözlülük	65
4.1. Doğruluğun Güzelliği	67
4.2. Doğruluk Gönül Rahatlığıdır.....	70
5. Allah'ın Kullarını Denetlemesi.....	72
5.1. Yüce Allah'ı Sanki Görüyormuş Gibi İbadet Etmek	74
6. Takva.....	76
6.1. Her Müslüman Muttakidir	78
7. Tereddütsüz İman, Yüce Allah'a Tam Güven ve Teslimiyet.....	80
7.1. Tevekkül, Tembellik Demek Değildir.....	83
8. İstikamet	85
8.1. İstikamet, Dini İstikrarlı ve Dengeli Bir Şekilde Yaşamaktır	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNSANLARI HAYRA YÖNELTME VE BİD'ATLERDEN SAKINDIRMA

/ Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ.....	93
1. Temeli Dine Dayalı Olmaksızın Sonradan Ortaya Çıkan İşlerden Sakınmak	101
2. Dinde Sonradan Uydurulan Şeyler Kabul Edilmez.....	109
3. İyi veya Kötü Çığır Açmak.....	112
4. Hayra veya Sapıklığa Öncülük Etmek.....	115
4.1. İnsanları Hayra Davet Etmek veya Kötülüğe Çağırarak.....	117

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MÜSLÜMANLARIN DOKUNULMAZ HAKLARI

/ Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ.....	123
1. Müslümanlara Tek Yürek Olmayı Aşlamak.....	128
2. Müslümanlar Tek Vücudun Azaları Gibidir.....	130
3. Merhamet Toplumu Olmak.....	132
4. Müslüman Müslümanın Kardeşidir.....	133
5. Müslüman, Kimseye Zarar Vermez.....	137
6. Müslüman Lüzumsuz İş ve Sözdən Uzak Durur.....	139
7. Gerçek Mümin Olmanın İnceliği.....	141

BEŞİNCİ BÖLÜM

İSLAM'DA AİLE / Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM..... 147 |

1. Aile Hayatında Hz. Peygamber.....	151
2. Aile Kurmak: Evlilik.....	152
3. Eş Seçimi.....	154
4. Evlilik Merasimi: Düğünde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar.....	158
5. Eşler Arası İlişkiler, Haklar ve Aile Mahremiyeti.....	160
6. Ailenin Geçimi.....	163
7. Ailenin Eğitimi.....	166
8. Çocuklara Karşı Vazifeler.....	167
9. Boşanma.....	171

ALTINCI BÖLÜM

İYİLİĞİ EMRETMEK KÖTÜLÜKTEN NEHYETMEK

/ Prof. Dr. Hacı Musa BAĞCI.....	175
1. İyiliği Emretmek Kötülüğü Yasaklamak.....	177
2. İyilik ve Takvada Yardımlaşmak.....	191
3. Nasihat Etmek.....	194
4. Müslümanın Sözü ile İş Birbirine Aykırı Olmamak.....	200
5. Emaneti Yerine Getirmek.....	202

YEDİNCİ BÖLÜM

İSLAM'DA ZÜHD VE DÜNYAYA BAKIŞ / Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM..... 211

1. Hz. Peygamber'in Zühd Anlayışı ve Dünyaya Bakışı.....	215
2. Hadislerde Zühd ve Dünyaya Bakış.....	218
2.1. Dünyanın Değeri ve Mahiyeti	219
2.2. Dünyada Bir Yabancı yahut Bir Yolcu Gibi Olma	221
2.3. Dünya Hırsı ve Çekiciliği	222
2.4. Dünya Sevgisi ve Uzun Emel.....	224
2.5. Dünya-Ahiret Mukayesesi.....	225
2.6. Dünyaya Bakışta Ölçü ve Denge.....	227
3. Dünyevileşme ve Sonucu.....	230

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER'İN BAZI TOPLUMSAL MESELELERE BAKIŞI I

/ Prof. Dr. Hacı Musa BAĞCI..... 239

1. Şehvetle Bakma.....	241
2. Yabancı Bir Kadınla Başbaşa Kalma (Halvet).....	247
3. Kadın-Erkek Benzeşmesi.....	250
4. Saçları Boyama.....	254
5. Saça Saç Ekletme (Peruk Takma) ve Dövme Yaptırma	256
6. Saç, Sakal ve Başka Yerlerdeki Beyaz Kılları Yolma	262
7. İpekli Elbiseler Giymek	263
8. Takı, Süs ve Ev Eşyası Olarak Altın ve Gümüş Kullanmak.....	268

DOKUZUNCU BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER'İN BAZI TOPLUMSAL MESELELERE BAKIŞI II

/ Prof. Dr. Hacı Musa BAĞCI..... 275

1. Falcılara ve Kâhinlere İnanma Yasağı.....	277
2. Uğursuzluğa İnanma Yasağı	284
3. Sihir ve Büyü Yapmanın Haram Oluşu	290
4. Canlı Resmi Yapma ve Bulundurma.....	300
5. Müslümana Kâfir Demenin Hükmü	308
6. Saç, Sakal Bırakma.....	309
7. Bazı İşlere Sağdan Başlamak.....	314
Kaynakça.....	319

DİZİN 321

“De ki: Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah, çok bağışlayan, çok esirgeyendir.” (Âl-i İmrân, 3/31).

Allah’a sonsuz hamd, Resulüne, âline ve ashabına salât ve selâm olsun! Kur’an’da Müslümanlar için, “üsve-i hasene/örnek bir şahsiyet” olarak takdim edilen (Ahzâb, 33/21) Hz. Peygamber, yirmi üç yıllık risalet hayatı boyunca Yüce Allah’ın vahiylerini içeren kitabını sözlü ve uygulamalı olarak açıklamaya çalışmıştır. Hadis (Sünnet) olarak isimlendirilen bu açıklamalar, İslam’da Kur’an’dan sonra ikinci temel kaynak olmuştur.

Klasik hadis literatürü, Hz. Peygamber’in Kur’an’ı yaşama biçimini bize aktaran pek çok rivayetle doludur. Bu rivayetler, Allah’ın kitabı Kur’an’dan sonra Müslümanların dinlerini bid’at ve hurafelerden arındırmalarında etkin rol oynamışlardır. Öte yandan bu rivayetler, farklı coğrafyalarda ve farklı şekillerde yaşayan Müslümanların aralarındaki inanç ve hareket birliğini sağlayan medeniyet iksiri de olmuşlardır.

Hadisler, sosyal hayata dair içerdiği mesajlar açısından bir anlamda Cahiliye döneminde yetişen insanların medenî bireyler olmalarını sağlayan nebevî eğitim-öğretim programının ders malzemeleridir denilebilir. Bu malzemelerin büyük bir kısmı, Kur’an’ın hayata nasıl tatbik edildiğini anlatırken, bir kısmı da o günkü olaylara yahut geçmiş ümmetlere ait bilgileri içermektedir. Bu bağlamda hadislere ve verdikleri mesajlara vâkıf olmak, hem o günlere ait hatıraları yâd etmek hem de Hz. Peygamber’in yaşadığı İslami hayatı öğrenmek anlamına gelmektedir. Dolayısıyla hadislerin bizi alıp götürdüğü o nebevî hayatta, Yüce Allah’ın engin lütfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar ile Yüce Allah’ı çokça ananlar için güzel örneklikler vardır (Ahzâb, 33/21).

Öte yandan hadisler, hiç şüphesiz Kur’an’ın en güzel, en seçkin ve en açık yorumudurlar. Tabiri caizse Kur’an’ın daha iyi şekilde anlaşılmasını sağlayan ve onun tahrifini engelleyen bir çeşit güvenlik anahtarı, Yüce

Allah'ın istediği kulluk tarzına ulaştırın levhalar ve Müslümanların yolunu aydınlatan ışıklardır. Bu bakımdan hadislerin gerektirdiği bir tarzda yaşamak Müslümanlar için yegâne gaye olmalıdır. Öyleyse bu gayeye ulaşabilmek için öncelikle Hz. Peygamber'in bireysel ve sosyal hayata ışık tutan hadislerini bilmek ve öğrenmek gerektiği unutulmamalıdır. İşte elinizdeki Hadis-1 Kitabı, bu bakış açısıyla kaleme alınmıştır. Temel hedef, Hz. Peygamber'in bireysel ve sosyal hayatla ilgili mesajlarını ve hikmetli sözlerini zamanımıza taşımak ve onların sahih ve doğru şekilde anlaşılmasını sağlamaktır. Kitabın hedef kitlesi, başta İlahiyat ve İslami İlimler Fakültelerindeki öğrenciler olmak üzere hadislerin anlaşılmasına ilgi duyan ve hadis kültürü kazanmak isteyen herkeştir.

Alanında uzman hocalar tarafından yazılan bu eser, sırasıyla şu başlıklardan oluşmaktadır: “*Hz. Peygamber'in Dindeki Konumu, Hadis ve Sünnetin Anlaşılması, Kişilik ve Karakter Eğitimi, İnsanları Hayra Yönelme ve Bid'atlerden Sakındırma, Müslümanların Dokunulamaz Hakları, İslam'da Aile, İyiliği Emretmek Kötülükten Nehyetmek, İslam'da Zühd ve Dünyaya Bakış ve Hz. Peygamber'in Bazı Toplumsal Konulara Bakışı I-II*” Bu çalışma, konusu ve içeriği bağlamında Türkiye'deki Hadis (Sünnet) birikimini kolektif bir şekilde yansıtmaktadır. Konular, şu metotla ele alınmıştır:

1) Önce her bir hadisin içeriğini yansıtan başlıklar verilmiş, sonra muhteva ile ilgili ayetler kısaca izah edilmiş, sonra da kavram ve ıstılahlar tarif edilerek hadislerle ilgili açıklamalar yapılmıştır. Bu açıklamalarda günümüzün şartları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuş, hadislerin bu meyanda verdiği mesajlar, anlaşılır bir dille ifade edilmeye çalışılmıştır.

2) Bir veya birkaç hadisin tercüme ve açıklamasından sonra, “*Hadisten Öğrendiklerimiz*” başlığı altında, yorumlanan hadisten çıkarılabilecek hükümler, hatırdaki kalacak tarzda maddeler halinde ifade edilmiştir.

3) Her bölümün sonunda, okuyucuya, Hz. Peygamber'in ümmetine Kur'an'dan sonra bıraktığı en kıymetli mirası ve emaneti olan *Sünnete* sahip çıkma bilincini kazandırmak amacıyla konu bütünlüğüne uygun olan beş hadisin Arapça metni ve Türkçe tercümesi, “*Ezberlenecek Hadisler*” başlığı altında verilmiştir.

4) Konular işlenirken hadislerin sayısında sınırlandırılmaya gidilmemiştir. Bu konuda inisiyatif yazarlara bırakılmıştır.

5) Hadisler, Kütüb-i Tis'a adıyla anılan muteber hadis kaynaklarından seçilmiş, ayrıca hadislerin hangi kaynaklarda geçtiğine işaret edilmiştir.

6) Seçilen hadislerin sahih/makbul olmasına özen gösterilmiş ve senedlerinin tamamı yerine sadece sahabe râvileri verilmiştir.

7) İstifade edilen kaynaklara metin içi atıf gösterimi ve kaynakça yazımında APA 6. basım kuralları uygulanmıştır.

8) Seçilen hadislerin tercümesi genelde konuyu yazan yazar tarafından yapılmış, gerektiğinde ilgili yardımcı kaynaklara müracaat edilmiştir.

Son olarak kıymetli hocalarımız tarafından kaleme alınan bu çalışmanın, hadislerin anlaşılmasına katkı sağlamasını ve dahi Sünnetin hayata yansıtılmasına vesile olmasını Yüce Rabbimden niyaz ederim. Böyle bir eserin yayımını üstlenip hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak en güzel şekilde neşrini gerçekleştiren Bilimsel Araştırma Yayınları yetkililerine ve bölüm yazarı çok kıymetli hocalarıma ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Doç. Dr. Hüseyin AKYÜZ
Ankara, 2020